

Matias Marttinen kok ym.

## **Kirjallinen kysymys liikennevakuutusmaksun määräytymisen kohtuullisuudesta**

**Eduskunnan puhemiehelle**

Ajoneuvon omistaja ja haltija ovat velvollisia vakuuttamaan liikennekäytössä olevan ajoneuvon sen omistus- tai hallintaoikeuden siirtymispäivästä lähtien. Vakuuttamisvelvollisuuden tehosteeksi liikennevakuutuslaissa säädetään vakuutusmaksua vastaavan maksun ja laiminlyöntimaksun määräämisestä.

Liikennevakuutuslain 27 §:n 1 momentin mukaan "Se, joka on laiminlyönyt 6 §:n mukaisen vakuuttamisvelvollisuutensa, on velvollinen maksamaan maksun, joka vastaa kohtuulliseksi katsottavaa vakuutusmaksua siltä ajalta, jota laiminlyönti koskee, ei kuitenkaan pitemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja viideltä viimeksi kuluneelta kalenterivuodelta."

Liikennevakuutuslain 28 §:n 1 momentin mukaan vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyönyt "on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksun, joka on enintään kolme kertaa vakuutusmaksua vastaavan maksun suuruinen."

Uuden lain voimaan tultua on käynyt ilmi tapauksia, joissa Liikennevakuutuskeskuksen määräämän liikennevakuutusmaksun määräytymisen perusteet on asetettu kyseenalaisiksi kohtuuttomalta tuntuneen maksun vuoksi.

Julkisuuteen on noussut tapaus yksityishenkilöstä, jonka omistukseen siirtynyt moottoripyörä oli vakuuttamatta heinäkuun 2017 ja marraskuun 2018 välisen ajan omistajan virheen vuoksi.

Henkilölle määrättiin maksettavaksi ajanjakson vakuutusmaksua vastaava maksu 7 748,08 euroa. Vuosittaiseksi vakuutusmaksuksi määrättiin siis 5 788,87 euroa. Lisäksi vakuuttamatta jättämisestä Liikennevakuutuskeskus oli esittänyt Valtiokonttorille laiminlyöntimaksun, joka vastasi yhdenkertaisesti vakuutusmaksua vastaavaa maksua. Yhteensä henkilön maksettava lasku nousi siis 15 496,16 euroon.

Liikennevakuutuskeskuksen vakuutusmaksujen määräytymisperusteet herättävät tapauksen valossa isoja kysymyksiä.

Liikennevakuutuslain 27 §:ssä todetaan, että vakuutusmaksun on vastattava "kohtuulliseksi katsottavaa vakuutusmaksua siltä ajalta, jota laiminlyönti koskee". Lain perusteluissa todetaan lisäk-

## Kirjallinen kysymys KK 394/2020 vp

si, että kyseessä ei olisi seuraamusmaksu, vaan maksun on vastattava mahdollisimman tarkasti saamatta jäänyttä vakuutusmaksua (HE 123/2015 vp).

Yksityishenkilö oli pyytänyt neljältä vakuutusyhtiöltä vakuutustarjoukset, joiden bonukseton keskiarvo oli 756,14 euroa vuodessa. Liikennevakuutuskeskuksen määräämä vuosittainen vakuutusmaksu oli siis lähes kahdeksankertainen verrattuna vakuutusyhtiöiltä saatuihin vakuutustarjouksiin nähden. Tämä ei vastaa mitenkään liikennevakuutuslain 27 §:ssä säädettyä kohtuullista vakuutusmaksua.

Vuonna 2017 voimaan tullessa liikennevakuutuslaissa vakuutusyhtiöiden velvollisuus toimittaa vakuutusmaksujen perusteet Liikennevakuutuskeskukselle poistettiin. Kohtuullinen vakuutusmaksu määräytyy lain mukaan Liikennevakuutuskeskuksen oman maksuperusteen mukaisesti. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan maksuperuste pohjautuu "Liikennevakuutuskeskuksen tekemään riskimaksututkimukseen, jolloin maksu vastaisi mahdollisimman hyvin keskimääräistä vakuutusmaksua." Kuten edellä mainitusta tapauksesta käy ilmi, riskimaksututkimukseen perustuva maksu ei kuitenkaan välttämättä vastaa lähellekään keskimääräistä vakuutusmaksua.

Riskimaksututkimuksen perusteella lasketun maksun ei voida taata täyttävän liikennevakuutuslain säännöstä vakuutusmaksua vastaavan maksun kohtuullisuudesta. Päinvastoin, riskimaksututkimuksen perusteella laskettu maksu saattaa johtaa tapauskohtaisesti jopa kohtuuttomuuteen. Säännöksen esitöissä (HE 123/2015 vp) todettu tavoite siitä, että maksu vastaisi mahdollisimman hyvin keskimääräistä vakuutusmaksua, ei myöskään näytä varmistuvan pykälän soveltamisessa.

Lain 27 §:n säännös kohtuullisuudesta ja hallituksen esitöissä mainittu maksun vastaavuus keskimääräisen vakuutusmaksun kanssa ei välttämättä toteudu käytännön tasolla. Tämä johtaa kansalaisen oikeusvarmuuden kannalta hankalaan tilanteeseen. Tilanne uhkaa hallintolain 6 §:ssä säädettyjen hyvän hallinnon periaatteiden luottamuksensuojaperiaatteen toteutumista, jonka mukaan viranomaisten toimien on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Kansalaisen pitäisi voida avoimesti tietää, mihin häneen kohdistuvat päätökset perustuvat. Viranomaisten toimien tulee myös vastata sitä, mitä kansalaisen on perusteltua laissa säädetyn perusteella odottaa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Miten kansalaisen oikeusvarmuus ja luottamuksensuojaperiaate toteutuvat määrättäessä liikennevakuutuslain 27 §:n mukaista maksua ja*

*onko esille tulleen soveltamiskäytännön ja lainsäädännön perusteella perusteltua muuttaa vakuutusmaksujen määräytymisperusteita?*

**Kirjallinen kysymys KK 394/2020 vp**

Helsingissä 13.5.2020

Matias Marttinen kok

Kalle Jokinen kok

Petri Huru ps